

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	14. X	20	15	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	20-1/15-1			
VEZA:				
EPA:	945 XXV			
SKRAĆENICA:				PRILOG:

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-2258 / 3
Podgorica, 2. oktobar 2015. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. septembra 2015. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RAFTINGU**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su **BRANIMIR GVOZDENOVIĆ**, ministar održivog razvoja i turizma i **PREDRAG JELUŠIĆ**, državni sekretar.

PREDSJEDNIK
Milo Đukanović, s.r.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RAFTINGU

Član 1

U Zakonu o raftingu („Službeni list CG“, broj 53/11) član 2 mijenja se i glasi:

“(1) Usluge raftinga kao turističke djelatnosti mogu da obavljaju privredna društva, druga pravna lica ili preduzetnik (u daljem tekstu: pružalac usluga), pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

(2) Rafting za lične ili rekreativne potrebe mogu da obavljaju fizička lica, kao i sportske organizacije, bez naknade, pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.”

Član 2

Član 3 mijenja se i glasi:

“Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **čamac za rafting** je plovni objekat izgrađen od sintetičkih materijala ili otporne višeslojne gume, sa više odvojenih komora, namijenjen za plovidbu na brzim vodama, koji kao pogonsko sredstvo koristi vodenu struju i vesla;
- 2) **splav** je plovni objekat, odnosno skup pravilno povezanog, odgovarajućeg drveta u jednu cjelinu, namijenjen za plovidbu na brzim vodama, koji kao pogonsko sredstvo koristi vodenu struju i vesla;
- 3) **brza voda** (bijela voda) je voda rijeke ili vodotoka koja protiče terenom koji ima nagib, usljed čega se formiraju nestabilne struje, brzaci, virovi, talasi i slično;
- 4) **lica u čamcu za rafting, odnosno splavu** su posada čamca odnosno splava i lica ukrcana kao korisnici usluga raftinga;
- 5) **posada čamca za rafting, odnosno posada splava** su stručno osposobljena lica za upravljanje čamcem, odnosno splavom;
- 6) **vodja rafting čamca** je lice koje ima sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za vođu splava u skladu sa zakonom, ili International Rafting Federation licencu (IRF);
- 7) **korisnik usluge raftinga, odnosno splavarenja** je fizičko lice koje koristi usluge raftinga, odnosno splavarenja;
- 8) **plovni put** je pojas na brzim vodama na kojem se vrši rafting, čija dubina i širina omogućava sigurnu plovidbu čamcem za rafting, odnosno splavom;
- 9) **rafting ruta** je plovni put ili dio plovnog puta koji obuhvata mjesto polaska, dužinu puta izraženu u m/km i odredište;
- 10) **rafting tura** je pojedinačna usluga raftinga kao turističke djelatnosti, odnosno obavljanje raftinga za lične ili rekreativne potrebe na rafting ruti;
- 11) **mjesto otpočinjanja rafting ture** je mjesto gdje se vrši ukrcaj lica u čamac za rafting i odakle počinje spust čamcem za rafting, odnosno splavom;
- 12) **međunarodna rafting federacija** je međunarodna neprofitna organizacija, koja ima za cilj unaprijedjenje usluga raftinga kroz uspostavljanje standarda koji se odnose na sigurnost, uslove pod kojim se može obavljati rafting, obuku vodje splava, uz poštovanje principa očuvanja životne sredine International Rafting Federation (IRF);
- 13) **vodotoci** su prirodne i vještačke bijele vode, koje su pogodne za rafting.”

Član 3

Naziv poglavlja „II. Rafting rute i godišnji režim pružanja usluga“ i član 4 mijenjaju se i glase:

“II. RIJEKE ZA OBAVLJANJE RAFTINGA I RAFTING RUTE

Uslovi koje treba da ispunjavaju rijeke za obavljanje raftinga i rafting rute

Član 4

- (1) Rafting se može obavljati samo na rijekama, djelovima rijeka i vodotocima koji su određeni za rafting.

(2) Rafting rute određuju se na rijekama, djelovima rijeka i vodotocima iz stava 1 ovog člana.

(3) Rijeke, odnosno rute na kojima se obavlja rafting moraju da imaju:

- 1) obezbijedjen siguran pristup rijeci na mjestu gdje otpočinje, odnosno završava rafting tura;
- 2) odgovarajući vodostaj koji omogućava sigurnu plovidbu čamcem za rafting, odnosno splavom;
- 3) odgovarajuću dubinu i širinu, koja omogućava sigurnu plovidbu čamcem za rafting, odnosno splavom.

(4) Rijeke za rafting, odnosno djelovi rijeka i vodotoci iz stava 1 ovog člana određuju se aktom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, odnosno privrednog društva, koje upravlja zaštićenim prirodnim dobrima (u daljem tekstu: Privredno društvo), kojim se prostire rijeka za rafting odnosno dio rijeke/ruta ili vodotok, ako ispunjavaju uslove iz stava 3 ovog člana.

(5) Bliže uslove iz stava 3 ovog člana rijeke, djelove rijeka, vodotoke i rafting rute na kojima se obavlja rafting propisuje organ državne uprave nadležan za poslove turizma uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove pomorstva (u daljem tekstu : Ministarstvo)."

Član 4

Član 5 mijenja se i glasi:

"Lice odgovorno za održavanje reda i sigurnosti

Član 5

- (1) Nadležni organ lokalne uprave, odnosno Privredno društvo, na čijoj teritoriji otpočinje rafting ruta dužno je da na svakoj rafting ruti rješenjem odredi najmanje jedno zaposleno lice odgovorno za održavanje reda i sigurnosti.
- (2) Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da:
 - 1) organizuje red pružanja usluga;
 - 2) privremeno zabrani pružanje usluga raftinga, kada je vodostaj rijeke visok ili nizak za siguran rafting i usljed drugih okolnosti (požar, poplava, zagadjenost vode i slično), do njihovog prestanka;
 - 3) o preduzetim mjerama informiše pružaoce i korisnike usluga;
 - 4) vodi evidenciju o privremenoj zabrani, pružanja usluga iz tačke 2 ovog stava;
 - 5) vodi evidenciju rafting tura i korisnika usluga na svakoj rafting ruti, na osnovu liste korisnika usluga ili liste lica na čamcu za rafting, odnosno splavu za lične i komercijalne potrebe;
 - 6) sačinjava izvještaj o zabranama pružanja usluga, rafting turama i korisnicima usluga za lične i komercijalne potrebe na osnovu evidencije iz tač. 4 i 5 ovog stava i dostavlja ga organu lokalne uprave ili Privrednom društvu najkasnije do petog tekućeg za prethodni mjesec;
 - 7) ovjerava potpisom listu lica na čamcu za rafting, odnosno splavu;
- (3) Način vođenja i sadržaj evidencije iz stava 2 tač. 4 i 5 ovog člana propisuje Ministarstvo."

Član 5

U članu 6 stav 1 riječ "bezbjednosti" zamjenjuje se riječju "sigurnosti".

Član 6

Član 7 mijenja se i glasi:

"Režim pružanja usluga

Član 7

Usluge raftinga mogu se pružati tokom čitave godine u skladu sa ovim zakonom."

Član 7

U članu 13 stav 4 poslije riječi "Uprava" zarez i riječi: "a sigurnosni prsluk mora imati oznaku čamca" brišu se.

Član 8

U članu 17 stav 4 riječi: "do 1. oktobra tekuće godine" zamijenjuju se riječima: "12 mjeseci".

Član 9

U članu 30 stav 2 mijenja se i glasi:

"(2) Potvrda iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: datum, vrijeme i mjesto proizvodnje splava, podatke o pružaocu usluga i rafting turi, dozvoljeni broj lica koja se smiju ukrcati na splav, vrstu opreme i registarski broj splava."

Član 10

Član 36 mijenja se i glasi:

"Čamcem za rafting, odnosno splavom može da upravlja samo lice koje ima sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za vođu splava, u skladu sa zakonom ili IRF licencu."

Član 11

Član 37 mijenja se i glasi:

"(1) Rafting kao turističku djelatnost u komercijalne svrhe može da obavlja pružalac usluga, koji ima odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga, koje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove turizma.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja.

(3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži:

- naziv i sjedište, odnosno ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu pružaoca usluga;
- podatke o vrsti usluga i čamcu za rafting, odnosno splavu.

(4) Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za vodju splava, odnosno IRF licencu za najmanje jedno lice i
- ovjerena kopija polise osiguranja od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i polisa osiguranja korisnika usluga.

(5) Dokaze o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata, dozvolu za plovidbu čamca i svjedočanstvo o uskladenosti sa sigurnosnim pravilima plovidbe pribavlja organ državne uprave nadležan za poslove turizma po službenoj dužnosti.

(6) Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na neodređeno vrijeme."

Član 12

Član 38 mijenja se i glasi:

"Oduzimanje i prestanak važenja odobrenja

Član 38

(1) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga oduzeće se ako:

- je izdato na osnovu netačnih i neistinitih podataka;
- je istekao rok važenja dozvole za plovidbu čamca za rafting odnosno splava;
- pružalac usluga nema važeću polisu osiguranja za štetu pričinjenu trećim licima i polisu osiguranja korisnika usluga;
- pružalac usluga prestane da ispunjava uslove za dobijanje odobrenja.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana prestaje da važi:

- danom podnošenja odjave obavljanja djelatnosti;
- danom brisanja pružaoca usluga iz Centralnog registra privrednih subjekata;
- smrću pružaoca usluga.

(3) O prestanku važenja odobrenja iz stava 2 ovog člana donosi se rješenje."

Član 13

Član 39 mijenja se i glasi:

"(1) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga, naročito sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu pružaoca usluga;

- 2) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu vođe čamca za rafting;
- 3) broj i datum izdavanja odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga.
- (2) Odobrenje za obavljanje djelatnosti raftinga, čamcem za rafting sadrži i podatke o čamcu (oznaka, ime, dužina, dozvoljeni broj lica koji se mogu ukrcati na čamac).
- (3) Pružalac usluga raftinga čamcem za rafting dužan je da organu državne uprave nadležnom za poslove turizma prijavi svaku promjenu podataka iz odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga koja može uticati na izdavanje odobrenja najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjena.
- (4) O promjeni podataka iz stava 3 ovoga člana organ državne uprave nadležan za poslove turizma donosi rješenje."

Član 14

U članu 40 stav 1 tač. 4 i 10 brišu se.

U tački 16 riječ „bezbjednost” u različitom padežu zamjenjuje se riječju „sigurnost” u odgovarajućem padežu.

Član 15

Član 41 mijenja se i glasi:

“(1) Fizičko lice ili sportska organizacija koja obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe dužno je da ovjerenu listu lica na čamcu, odnosno splavu (sa potpisom odgovornog lica i/ili pečatom organizacije), prije početka plovidbe čamcem, odnosno splavom preda licu odgovornom za održavanje reda i sigurnosti plovidbe.

(2) Fizičko lice i sportska organizacija iz stava 1 ovog člana dužna je da:

- 1) vodi evidenciju o nezgodama, odnosno nesrećama i okolnostima pod kojima su nastale;
- 2) prevozi samo lica u broju određenom dozvolom za plovidbu čamca za rafting, odnosno potvrdom o sposobnosti splava za plovidbu;
- 3) obezbijedi da se tokom rafting ture u čamcu za rafting nalazi oprema iz člana 13 stav 2 ovog zakona;
- 4) obezbijedi da tokom rafting ture svako lice koristi opremu iz člana 13 stav 3 ovog zakona;
- 5) obezbijedi da se tokom rafting ture na splavu nalazi oprema iz člana 32 stav 1 ovog zakona;
- 6) obezbijedi da tokom rafting ture svako lice na splavu koristi opremu iz člana 32 stav 2 ovog zakona;
- 7) na čamac za rafting, odnosno splav ne smije primiti lice mlađe od sedam godina."

Član 16

Čl. 43, 44 i 45 brišu se.

Član 17

Član 46 mijenja se i glasi:

“Podaci o izdatim odobrenjima za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga i njihovom prestanku upisuju se u Centralni turistički registar.”

Član 18

U članu 48 stav 1 riječi: “na period do 31. marta naredne godine” zamjenjuju se riječima: “na period od 12 mjeseci”.

Član 19

U članu 51 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) obavlja rafting na rijekama ili djelovima rijeka i na vodotocima koji nijesu određeni za rafting (član 4 stav 1);”

Poslije tačke 1 dodaje se sedam novih tačaka koje glase:

„ 1a) na svakoj rafting ruti rješenjem ne odredi najmanje jedno zaposleno lice odgovorno za održavanje reda i sigurnosti (član 5 stav 1);
1b) ne organizuje red pružanja usluga (član 5 stav 2 tačka 1);
1c) privremeno ne zabrani pružanje usluga raftinga, kada je vodostaj rijeke visok ili nizak za siguran rafting i usljed drugih okolnosti (požar, poplava, zagadjenost vode i slično), do njihovog prestanka (član 5 stav 2 tačka 2);
1d) o preduzetim mjerama ne informiše pružaoce i korisnike usluga (član 5 stav 2 tačka 3);
1e) ne vodi evidenciju o privremenoj zabrani, pružanja usluga raftinga (član 5 stav 2 tačka 4);
1f) ne vodi evidenciju rafting tura i korisnika usluga na svakoj rafting ruti, na osnovu liste korisnika usluga ili liste lica na čamcu za rafting, odnosno splavu za lične i komercijalne potrebe (član 5 stav 2 tačka 5);
1g) ne ovjeri potpisom listu lica na čamcu za rafting, odnosno splavu (član 5 stav 2 tačka 7);“
U tački 3 riječi: „ne obustavi prekid“ zamjenjuju se riječima: „o obustavi prekida“.

Tačka 4 briše se.

Tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) obavlja rafting kao turističku djelatnost u komercijalne svrhe, a nema odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga, koje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove turizma (član 37 stav 1);“

Tačka 6 mijenja se i glasi:

„6) organu državne uprave nadležnom za poslove turizma ne prijavi svaku promjenu podataka iz odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga koja može uticati na izdavanje odobrenja, najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjene (član 39 stav 3);“

Tač. 9 i 12 brišu se.

U tački 15 riječi: „reda i bezbjednosti“ zamjenjuju se riječima: „reda i sigurnosti“.

Poslije tačke 15 dodaje se nova tačka koja glasi:

„15a) ovjerenu listu lica na čamcu, odnosno splavu (sa potpisom odgovornog lica i/ili pečatom organizacije), prije početka plovidbe čamcem, odnosno splavom ne preda licu odgovornom za održavanje reda i sigurnosti plovidbe (član 41 stav 1);“

Tač. 19 i 21 brišu se.

U stavu 2 riječi: „150 eura do 1000 eura“ zamjenjuju se riječima: „250 eura do 1.500 eura“.

U stavu 3 riječi: „150 eura“ zamjenjuju se riječima: „250 eura“.

St. 4 i 5 mijenjaju se i glase:

„(4) Za prekršaje iz stava 1 tač. 1, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 15a i 17 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 1.500 eura.

(5) Za prekršaje iz stava 1 tač. 1a do 1g ovog člana kazniće se odgovorno lice u organu lokalne uprave novčanom kaznom od 200 eura do 1.500 eura.“

Stav 6 briše se.

Član 20

Član 52 mijenja se glasi:

“(1) Novčanom kaznom od 1.000 eura do 20.000 eura, na zahtjev inspektora sigurnosti plovidbe, kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) o promjeni podataka iz člana 16 ovog zakona, u pisanoj formi, ne obavijesti Kapetaniju, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene podataka (član 17 stav 5);

2) u roku od 15 dana od dana povlačenja čamca iz plovidbe ili njegovog uništenja ne podnese Kapetaniji zahtjev za brisanje čamca iz upisnika (član 19 stav 4);

3) čamac za rafting nema oznaku čamca (član 26 stav 1);

4) se u čamcu za rafting kojim se obavlja turistička djelatnost, za vrijeme pružanja usluga raftinga, ne nalazi odobrenje za obavljanje djelatnosti, i/ili dozvola za plovidbu čamca, i/ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti lica koje upravlja čamcem i/ili ovjerena lista korisnika usluga raftinga (član 27 stav 1);

5) čamac za rafting nema na vidnom mjestu trajno istaknutu pločicu sa podacima o dozvoljenom broju lica koja mogu biti ukrcana na čamac, u obliku i dimenzijama koje propisuje Ministarstvo (član 27 stav 2);

- 6) se u čamcu za rafting za lične ili rekreativne potrebe, za vrijeme plovidbe, ne nalazi dozvola za plovidbu čamca za rafting, i/ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti vođe čamca i/ili ovjerena lista lica na čamcu (član 27 stav 3);
- 7) se na splavu kojim se obavlja turistička djelatnost, za vrijeme pružanja usluga raftinga, ne nalazi odobrenje za obavljanje djelatnosti, i/ili potvrda o sposobnosti splava za plovidbu, i/ ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti za vodju splava i/ili ovjerena lista korisnika usluga raftinga (član 35 stav 1);
- 8) se na splavu kojim se obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe, za vrijeme plovidbe, ne nalazi potvrda o sposobnosti splava za plovidbu, i/ili sertifikat o priznatom proizvođaču, i/ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti za vođu splava i/ili ovjerena lista lica na splavu (član 35 stav 2);
- 9) splav iz člana 35 st. 1 i 2 nema istaknut registarski broj (član 35 stav 3);
- 10) čamcem za rafting, odnosno splavom upravlja lice koje nema sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za vodju splava, u skladu sa zakonom, ili IRF licencu (član 36);
- 11) ne vodi evidenciju o nezgodama, odnosno nesrećama i okolnostima pod kojima su nastale (član 40 stav 1 tačka 2);
- 12) prevozi lica u broju koji nije odredjen dozvolom za plovidbu čamca za rafting, odnosno potvrdom o sposobnosti splava za plovidbu (član 40 stav 1 tačka 5);
- 13) ne obezbijedi da se tokom rafting ture u čamcu za rafting nalazi oprema iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 6);
- 14) ne obezbijedi da svako lice tokom rafting ture koristi opremu iz člana 13 stav 3 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 7);
- 15) ne obezbijedi da se tokom rafting ture na splavu nalazi oprema iz člana 32 stav 1 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 8);
- 16) ne obezbijedi da svako lice tokom rafting ture na splavu koristi opremu iz člana 32 stav 2 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 9);
- 17) primi na čamac za rafting, odnosno splav lice mlađe od sedam godina (član 40 stav 3);
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 250 do 1.500 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 250 do 6.000 eura.
- (4) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 i 10 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 250 do 1.000 eura."

Član 21

Poslije člana 52 dodaje se novi član 52a koji glasi:

„Član 52a

- (1)Novčanom kaznom od 250 eura do 1.000 eura, na zahtjev inspektora sigurnosti plovidbe, kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:
 - 1) u roku od 48 časova od časa nastanka nezgode, Kapetaniji ne podnese o tome prijavu, sa dozvolom za plovidbu čamca (član 12 stav 2).
 - 2) ne podnese prijavu o nezgodi čamca u roku od 48 časova po prestanku okolnosti koje su bile razlog za nepodnošenje prijave (član 12 stav 3);
 - 3) ne vodi evidenciju o nezgodama, odnosno nesrećama i okolnostima pod kojima su nastale (član 41 stav 2 tačka 1);
 - 4) prevozi lica u broju koji nije odredjen dozvolom za plovidbu čamca za rafting, odnosno potvrdom o sposobnosti splava za plovidbu (član 41 stav 2 tačka 2);
 - 5) ne obezbijedi da se tokom rafting ture u čamcu za rafting nalazi oprema iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 41 stav 2 tačka 3);
 - 6) ne obezbijedi da svako lice tokom rafting ture koristi opremu iz člana 13 stav 3 ovog zakona (član 41 stav 2 tačka 4);
 - 7) ne obezbijedi da se tokom rafting ture na splavu nalazi oprema iz člana 32 stav 1 ovog zakona (član 41 stav 2 tačka 5);
 - 8) ne obezbijedi da svako lice tokom rafting ture na splavu koristi opremu iz člana 32 stav 2 ovog zakona (član 41 stav 2 tačka 6);
 - 9) primi na čamac za rafting, odnosno splav lice mlađe od sedam godina (član 41 stav 2 tačka 7);

- 10) na čamac za rafting, odnosno splav, unese alkoholna pića (član 42 stav 1 tačka 1);
- 11) na čamac za rafting, odnosno splav, unese predmete koji mogu ili bi mogli ugroziti bezbjednost i sigurnost lica na čamcu ili splavu (član 42 stav 1 tačka 2)."

Član 22

Čl. 53, 54 i 55 brišu se.

Član 23

Poslije člana 57 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 57a

Propis iz člana 4 ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.”

Član 24

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o raftingu sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom u skladu sa ustavom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Izmjenama i dopunama Zakona o raftingu akcentat se stavlja na obezbjedjenje veće sigurnosti korisnika rafting usluga, stvaranju uslova za poslovanje na godišnjem nivou i davanju mogućnosti da se ove usluge pružaju i na ostalim rijekama pogodnim za pružanje usluga raftinga u skladu sa Zakonom. Prenošanjem nadležnosti za izdavanje odobrenja za rad sa lokalnih uprava na državni organ data je mogućnost davanja usluga da svoju djelatnost obavlja na cijeloj nacionalnoj teritoriji što je u skladu sa direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta (2006/123/EC). Takođe, u dijelu obezbjedjenja dovoljnog broja kvalifikovanog kadra za pružanje usluga raftinga, kroz Izmjenene i dopune Zakona prepoznat je značaj priznavanja međunarodnih licenci za vodju rafting čamca/splava, kao što je licenca Medjunarodne rafting federacije (IRF-International Rafting Federation).

III. USAGLAŠENOST SA PRAVOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

U pripremi Zakona korišćena su komparativna iskustva zemalja u regionu, posebno Republike Srpske čija su pozitivna iskustva dijelom korišćena za definisanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Neophodno je razdvojiti turističku aktivnost koju predstavlja rafting od sportske aktivnosti koja globalno nije prepoznata od strane Medjunarodne asocijacije sportskih federacija (SportAccord). Sportski rafting, kao i svaki drugi sport podrazumijeva sportsko obučavanje i vježbanje kao i sportsko nadmetanje pod odredjenim pravilima i shodno propisanom kalendaru takmičenja. Sportske grane su prepoznate Zakonom o sportu, a Uprava za mlade i sport vodi Registar sportskih organizacija (i svih nacionalnih saveza) u kojemu se ne nalazi savez koji pokriva sportski rafting. Takođe, izmjenama i dopunama zakona izbrisana je mogućnost da pravna lica mogu obavljati usluge raftinga za rekreativne potrebe.

U članu 3 izvršena je preformulacija odredjenih pojmova kako bi isti bili što jasniji i dodati su novi pojmovi kojima se definišu vodja rafting čamca, mjesto otpočinjanja rafting ture, međunarodna rafting federacija (IRF). „Vodja rafting čamca“ definiše da je vodja čamca za rafting lice koje ima odredjenu stručnu kvalifikaciju za vodju splava stečenu u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. IRF je organizacija koja održava i promovioše uslove koji obezbjedjuju rad i razvoj raftinga na komercijalnom i rekreativnom nivou. Ova organizacija ima preko 50 članica medju kojima su zastupljene zemlje kako iz neposrednog okruženja (Srbija, BiH, Hrvatska ...) tako i zemlje iz čitave Evrope, Azije, Amerike, Afrike, Australije.

Član 4 je izmijenjen i istim se predvidja definisanje rijeka i ruta za rafting. U dosadašnjem periodu samo je rijeka Tara korišćena za rafting, iako postoje i druge rijeke koje imaju potencijal za razvoj ove vrste usluga. Lokalna uprava ili privredno društvo koje upravlja zaštićenim prirodnim dobrima, kojim se prostire rafting ruta, na osnovu propisanih uslova iz ovog člana, donijet će akt kojim će se odredjena rijeka, odnosno dio rijeke ili vodotok odrediti za rafting. Imajući u vidu da će izmjenama i dopunama Zakona o raftingu biti predvidjeno da se usluga može pružati tokom cijele godine, neophodno je u kontinuitetu pratiti uslove za obavljenje raftinga kako bi se obezbijedila sigurnost korisnika usluga. S obzirom da se planira da jedan broj mlađjih, ali iskusnih raftera završi međunarodni kurs o spasavanju na bijelim vodama, oni bi imali najveće kompetencije da pored spasavanja, kada su uslovi za rafting opasni, budu i kontrolori uslova kada je rijeka sigurna za rafting.

U članu 5, lice koje je odgovorno za odžavanje reda i sigurnosti će voditi i evidenciju o realizovanim rafting turama za lične i komercijalne potrebe kako bi se na ovaj način spriječila zloupotreba pružaoca rafting usluga da kao fizička lica ili sportske organizacije vrše naplatu tih usluga.

Kada je riječ o vremenskom okviru u kojem je dozvoljeno pružanje usluga raftinga, član 7 je izmijenjen u smislu da rafting ne treba ograničavati na vremenski period, kako je postojećim Zakonom definisano, iz više razloga. Opasnost na rijeci nije uslovljena godišnjim dobom, već visinom vodostaja. U proljećnim mjesecima (mart, april), rafting je u gornjem toku rijeke Tare (Kolašin, Mojkovac) popularan, što doprinosi produženju turističke sezone. Uprava Nacionalnog parka je dopisom broj 02/153 od 21.03.2014. godine dala sugestiju da se izmijeni postojeći član 7 Zakona o raftingu i da se dozvoli obavljanje djelatnosti i „van godišnjeg režima rada ukoliko na osnovu predhodno podnesenog zahtjeva organizatora splavarenja organ rukovodjenja nacionalnim parkovima odobri takvu aktivnost, a organizator potpiše izjavu o preduzimanju odgovornosti za svoju bezbjednost i bezbjednost lica koja prevozi“.

Stručna osposobljenost vođe raftinga (član 36) je od najvećeg značaja za realizaciju kvalitetne usluge raftinga. Vođe raftinga moraju posjedovati vještine upravljanja rafting čamcem i ukazivanja pomoći ukoliko dođe do neželjenih situacija tokom raftinga. Za organizatora raftinga je veoma važno da vođa raftinga ima kvalitetnu edukaciju i licencu koja je priznata. Medjunarodne licence ulivaju više povjerenja tour-operatorima. Vrlo često su medjunarodne licence, uslov za pravljenje ugovora između tour-operatora i organizatora raftinga. Rafteri moraju biti obučeni u skladu sa stepenima opasnosti rijeke. Misija IRF (Medjunarodna rafting federacija – International Rafting Federation) koja je osnovana 1997.godine sve je više napredovala tako da je jedan broj raftera dobio licence *raft guide*, vođe rafting čamca i *tip leader*, vođa raftinga. Obuka se pokazala vrlo kvalitetnom i zadovoljila je zahtjeve organizatora raftinga. Naši susjedi iz BiH kao i iz Hrvatske kao i većina evropskih zemalja ovu licencu su uklopili u svoje propise pa su i efiksnosću obuke po IRF došli do dovoljnog broja lica koje mogu zaposliti kao vođe raftinga. Nažalost, komplikovanom procedurom u sprovođenju, edukaciji i izdavanju sertifikata koja je propisana našim zakonom o obrazovanju, pojavio se problem da u ovom momentu nemamo dovoljan broj vođa raftinga u Crnoj Gori pa sve češće moramo koristiti rafting vođe iz susjedne BiH ili drugih zemalja. U cilju obezbjedjenja sigurnosti, veoma je bitno da vođe raftinga imaju stepene obučenosti koje su u direktnoj vezi sa stepenom opasnosti rijeke.

Izmjenama i dopunama Zakona (član 37) definiše se da turističku djelatnost pružanja usluga raftinga na komercijalnoj osnovi može obavljati lice koje ima odobrenje za rad koje izdaje državni organ nadležan za poslove turizma. Na ovaj način se omogućava davaocu usluge da ima pristup uslužnoj djelatnosti na cijeloj nacionalnoj teritoriji i u skladu je sa direktivom 206/123/EC. Prilikom davanja odobrenja za rad dovoljno je da jedno lice ima sertifikat za vodju čamca/splava. Ova izmjena je uradjena iz razloga što je jedna od primjedbi raftera koji imaju više čamaca bila je da je nemoguće da za svaki čamac imaju lice koje je vodja čamca jer ta lica budu angažovana po potrebi, u zavisnosti od broja zainteresovanih korisnika rafting usluga. U stavu 5 ovog člana propisuje se da će dokaze koji se odnose na potvrdu o upisu u Centralni registar privrednih subjekata, dozvolu za plovidbu čamca kojom se potvrđuje ispravnost čamca za rafting, kao i potvrdu o uskladenosti sa sigurnosnim pravilima, obezbijediti ministarstvo koje izdaje odobrenje, po službenoj dužnosti, a shodno odredbama ZUP-a. Odobrenje se izdaje na neodređeno vrijeme.

Članom 38 definiše se kada se odobrenje može oduzeti ili prestati da važi. U tom smislu oduzimanje odobrenja je predviđeno i u slučajevima kada je imaću odobrenja za pružanje usluga raftinga istekla dozvola za plovidbu čamca koja se mora stalno obnavljati i/ili polisa osiguranja. Pored dozvole za plovidbu čamca/splava imalac odobrenja mora posjedovati i važeću polisnu osiguranja prilikom pružanja usluga raftinga. Kontrolu ispunjenosti uslova, kako je navedeno u osnovnom Zakonu o raftingu vrše nadležni inspekcijski organi: Uprava sigurnosti plovidbe i Uprava za inspekcijske poslove.

- U skladu sa članom 122 Zakona o turizmu, kao i Pravilnikom o izgledu, sadržaju i načinu vođenja Centralnog turističkog registra, evidencija odobrenja za rad se vrši upisom u Centralni turistički registar na osnovu postojećih registara koje vode Ministarstvo i organi lokalne uprave. S tim u vezi, dosadašnji termin Registar odobrenja zamjenjuje se riječima Centralni turistički registar.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog propisa nije potrebno obezbeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore.

ODREDBE ZAKONA O RAFTINGU KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJAVAJU

("Sl. list Crne Gore", br. 53/11 od 11.11.2011)

Član 2

(1) Turističku djelatnost iz člana 1 ovog zakona može da obavlja privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik (u daljem tekstu: pružalac usluga), pod uslovima i na način propisan ovim zakonom i propisima kojima se uređuje unutrašnja plovidba.

(2) Rafting za lične ili rekreativne potrebe mogu da obavljaju pravna ili fizička lica, kao i sportska društva, za lične ili rekreativne potrebe, bez naknade, na način propisan ovim zakonom i propisima kojima se uređuje unutrašnja plovidba.

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

1) rafting kao turistička djelatnost je pružanje usluga plovidbe turista čamcem za rafting, odnosno splavom na unutrašnjim brzim vodama;

2) rafting za lične ili rekreativne potrebe je plovidba jednog ili više lica čamcem za rafting, odnosno splavom na unutrašnjim brzim vodama, bez naknade;

3) čamac za rafting je plovni objekat izgrađen od sintetičkih materijala od otporne višeslojne gume, sa više odvojenih komora, namijenjen za plovidbu na unutrašnjim brzim vodama, koji kao pogonsko sredstvo koristi vodenu struju i vesla;

4) splav je plovni objekat, odnosno skup pravilno povezanog, određenog drveta u jednu cjelinu, namijenjen za plovidbu na unutrašnjim brzim vodama, koji kao pogonsko sredstvo koristi vodenu struju i vesla;

5) unutrašnja brza voda je voda rijeke koja protiče terenom koji ima nagib, usljed čega se formiraju nestabilne struje, brzaci, virovi, talasi i sl.;

6) lica u čamcu za rafting, odnosno splavu su lica ukrcana kao korisnici usluge raftinga i posada čamca, odnosno splava, odnosno lica koja se prevoze čamcem za rafting za lične ili rekreativne potrebe i posada čamca, odnosno splava;

7) posada čamca za rafting, odnosno posada splava su stručno osposobljena lica za upravljanje čamcem, odnosno splavom;

8) korisnik usluge raftinga, odnosno splavarenja je fizičko lice koje koristi usluge raftinga, odnosno splavarenja;

9) plovni put je pojas na unutrašnjim brzim vodama na kojem se vrši rafting, čija dubina i širina omogućava bezbjednu plovidbu čamcima za rafting, odnosno splavovima;

10) rafting ruta je plovni put ili dio plovnog puta koji obuhvata mjesto polaska, dužinu puta izraženu u m/km i odredište;

11) svjedočanstvo o usklađenosti sa sigurnosnim pravilima je isprava kojom se potvrđuje da je sigurnosni operativni plan odobren za određenu rafting rutu, odnosno da se usluge raftinga kao turističke djelatnosti pružaju u skladu sa sigurnosnim operativnim planom;

12) sigurnosna pravila su pravila o sigurnosti pružanja usluga raftinga kao turističke djelatnosti;

13) sigurnosni operativni plan je plan koji sačinjava pružalac usluga u skladu sa sigurnosnim pravilima;

14) pružalac usluge je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji pruža uslugu raftinga kao turističke djelatnosti i odgovorno je za organizaciju rafting ture;

15) rafting tura je pojedinačna usluga raftinga kao turističke djelatnosti, odnosno obavljanje raftinga za lične ili rekreativne potrebe na rafting ruti.

Član 4

(1) Rafting kao turistička djelatnost može se obavljati samo na rafting rutama određenim za obavljanje tih djelatnosti i u skladu sa godišnjim režimom pružanja usluga utvrđenim ovim zakonom.

(2) Rafting rute iz stava 1 ovog člana određuju se aktom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave ili privrednog društva, odnosno pravnog lica koje vrši poslove od javnog interesa ili upravlja područjem kojim se prostire rafting ruta.

Član 5

(1) Nadležni organ lokalne uprave ili privredno društvo, odnosno pravno lice iz člana 4 stav 2 ovog zakona dužno je da na svakoj rafting ruti rješenjem odredi najmanje jedno zaposleno lice odgovorno za održavanje reda i bezbjednosti.

(2) Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da:

- 1) organizuje red pružanja usluga;
- 2) privremeno zabrani, odnosno prekine pružanje usluga usljed vremenskih neprilika i drugih okolnosti (požar, poplava, zagađenost vode i sl.), do njihovog prestanka;
- 3) o preduzetim mjerama informiše korisnike usluga;
- 4) vodi evidenciju o privremenoj zabrani, odnosno prekidu pružanja usluga iz stava 2 tačka 2 ovog člana;
- 5) vodi evidenciju rafting tura i korisnika usluga na svakoj rafting ruti, na osnovu liste korisnika usluga ili liste lica na čamcu za rafting, odnosno splavu;
- 6) na osnovu evidencija koje vodi sačinjava i dostavlja izvještaje nadležnom organu lokalne uprave ili privrednog društva, odnosno pravnog lica iz stava 1 ovog člana kod kojeg je zaposleno, a koje izvještaje taj organ dalje dostavlja nadležnoj lučkoj kapetaniji ili njenoj ispostavi (u daljem tekstu: Kapetanija) i nadležnoj inspekciji, najkasnije do petog u tekućem za prethodni mjesec, kao i po zahtjevu inspektora;
- 7) ovjerava potpisom listu korisnika usluga, odnosno listu lica na čamcu za rafting ili splavu;
- 8) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

(3) Sadržaj i obrazac evidencija iz stava 2 tač. 4 i 5 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 6

(1) Lice odgovorno za održavanje reda i bezbjednosti iz člana 5 ovog zakona dužno je da, u slučaju privremene zabrane, odnosno prekida pružanja usluga raftinga, istakne crvenu zastavu i na drugi pogodan način (postavljanjem informativne table) označi da je u toku privremena zabrana, odnosno prekid pružanja usluga na toj rafting ruti.

(2) Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da pružaoci, odnosno korisnike usluga raftinga blagovremeno obavijesti o obustavi zabrane, odnosno obustavi prekida pružanja usluga, na način iz stava 1 ovog člana.

(3) Pružaoci usluga raftinga dužni su da postupaju u skladu sa mjerama iz stava 1 ovog člana.

Član 7

Djelatnost pružanja usluga raftinga može se u toku godine obavljati u periodu od 15. aprila do 1. oktobra (u daljem tekstu: godišnji režim).

Član 13

(1) Najveći dozvoljeni broj lica koji se smije ukrcati na čamac za rafting, kao i opremu koju mora imati čamac utvrđuje Uprava, u skladu sa tehničkim pravilima.

(2) Svaki čamac za rafting mora da ima sljedeću opremu:

- 1) rafting vesta (grafitna ili aluminijska);
- 2) rezervno veslo pričvršćeno za pod čamca (grafitno ili aluminijsko);
- 3) uža sa bovom za spasavanje, dužine od 10 m do 25 m, prečnika 10 mm;
- 4) kutiju prve pomoći;
- 5) vreću od odgovarajućeg materijala za prikupljanje otpada;

(3) Na čamcu za rafting svako lice mora da ima obezbijeđenu obaveznu opremu, i to:

- 1) rafting veslo (grafitno ili aluminijsko);
- 2) zaštitnu kacigu;
- 3) neopren odijelo;
- 4) neoprensku obuću;
- 5) sigurnosni prsluk.

(4) Oprema iz st. 2 i 3 ovog člana mora biti odobrena od Uprave, a sigurnosni prsluk mora imati oznaku čamca.

Član 17

- (1) Čamac za koji je podnesena dokumentacija iz člana 16 ovog zakona upisuje se u upisnik.
- (2) Upis čamca za rafting vrši se na osnovu rješenja o upisu čamca za rafting.
- (3) Na osnovu rješenja iz stava 2 ovog člana Kapetanija izdaje dozvolu za plovidbu čamca.
- (4) Dozvola za plovidbu za čamac za rafting kojim se obavlja turistička djelatnost izdaje se sa rokom važenja do 1. oktobra tekuće godine, a za čamac za lične ili rekreativne potrebe, na period od pet godina.
- (5) Vlasnik, odnosno nosilac prava korišćenja čamca za rafting koji je upisan u upisnik dužan je da o promjeni podataka iz člana 16 ovog zakona, u pisanoj formi, obavijesti Kapetaniju, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene podatka.

Član 30

- (1) O sposobnosti splava za plovidbu priznati proizvođač izdaje potvrdu.
- (2) Potvrdom iz stava 1 ovog člana naročito se utvrđuje: datum, vrijeme i mjesto pružanja usluga, podaci o pružaocu usluga i rafting turi, dozvoljeni broj lica koja se smiju ukrcati na splav, količina i vrsta opreme, kao i registarski broj splava.
- (3) Registarski broj splava ispisuje priznati proizvođač splavova, crvenom bojom na vidnom mjestu splava.
- (4) Bliži sadržaj i obrazac potvrde iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 36

- (1) Stručno osposobljavanje za upravljanje čamcem za rafting, odnosno splavom vrši se prema programu obuke javne ustanove za obrazovanje odraslih.
- (2) Provjera stručne osposobljenosti (znanja i vještina) za vođu čamca za rafting, odnosno vođu splava vrši se prema ispitnom programu Nacionalnog savjeta za obrazovanje, u skladu sa zakonom.
- (3) Sertifikat o osposobljenosti za vođu čamca za rafting, odnosno vođu splava izdaje organ državne uprave nadležan za poslove rada.

Član 37

Turističku djelatnost pružanja usluga raftinga može da obavlja lice koje ima odobrenje za obavljanje djelatnosti.

Član 38

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga podnosi se nadležnom organu lokalne uprave prema mjestu otpočinjanja pružanja usluga.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:
 - 1) ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu, odnosno naziv i sjedište pružaoca usluga;
 - 2) podatke o vrsti usluga i plovnog objekta, kao i mjestu pružanja usluga.
- (3) Uz zahtjev za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga prilaže se:
 - 1) dokaz o upisu u Centralni registar privrednih subjekata;
 - 2) dozvola za plovidbu čamca;
 - 3) svjedočanstvo o usklađenosti sa sigurnosnim pravilima plovidbe;
 - 4) sertifikat o osposobljenosti za vođu čamca, odnosno splava;
 - 5) dokaz o utvrđenoj visini i načinu plaćanja naknade za korišćenje voda za rafting, u skladu sa zakonom.

(4) Pored dokumentacije iz stava 3 ovog člana, uz zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga splavom, podnosi se i ovjerena kopija polisa osiguranja od odgovornosti za štetu prčinjenu trećim licima i polisa osiguranja korisnika usluga.

Član 39

(1) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga, naročito sadrži:

- 1) ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu, odnosno naziv i sjedište pružaoca usluge;
- 2) ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu vođe čamca za rafting, odnosno splava;
- 3) naziv mjesta, vrstu usluga i rafting rutu;
- 4) broj i datum izdavanja odobrenja za obavljanje djelatnosti i rok važenja odobrenja.

(2) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga čamcem za rafting sadrži i podatke o čamcu (oznaka, ime, dužina, dozvoljeni broj lica koja se mogu ukrcati u čamac i sl.).

(3) Odobrenje za pružanje usluga čamcem za rafting izdaje se na period koji ne može biti duži od perioda na koji je izdata dozvola za plovību čamca za rafting.

(4) Pružalac usluga je dužan da organu lokalne uprave nadležnom za izdavanje odobrenja prijavi svaku promjenu podataka iz odobrenja za obavljanje djelatnosti koji mogu uticati na izdavanje odobrenja, u pisanoj formi, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjene.

(5) O promjeni podataka iz stava 4 ovog člana nadležni organ lokalne uprave donosi rješenje.

Član 40

(1) Pružalac usluge dužan je da:

- 1) dnevno, uredno i tačno vodi evidenciju o pruženim uslugama (u daljem tekstu: dnevnik usluga);
 - 2) vodi evidenciju o nezgodama, odnosno nesrećama i okolnostima pod kojima su nastale;
 - 3) korisniku usluge izda fiskalni račun za svaku pruženu uslugu, sa oznakom vrste i cijene pruženih usluga, odnosno izda blok račun ovjeren od strane poreskog organa ako nije obveznik poreza na dodatu vrijednost;
 - 4) se pridržava godišnjeg režima pružanja usluga iz člana 7 ovog zakona;
 - 5) prevozi samo lica u broju određenom dozvolom za plovību čamca za rafting, odnosno potvrdom o sposobnosti splava za plovību;
 - 6) obezbijedi da se tokom rafting ture u čamcu za rafting nalazi oprema iz člana 13 stav 2 ovog zakona;
 - 7) obezbijedi da tokom rafting ture svako lice koristi opremu iz člana 13 stav 3 ovog zakona;
 - 8) obezbijedi da se tokom rafting ture na splavu nalazi oprema iz člana 32 stav 1 ovog zakona;
 - 9) obezbijedi da tokom rafting ture svako lice na splavu koristi opremu iz člana 32 stav 2 ovog zakona;
 - 10) prijavi početak pružanja usluga nadležnom organu lokalne uprave prema mjestu otpočinjanja pružanja usluga raftinga, odnosno splavarenja, za potrebe vođenja Registra odobrenja, najmanje osam dana prije početka obavljanja djelatnosti;
 - 11) prije započinjanja pružanja pojedinačne usluge upozna korisnika usluge sa vrstama rizika raftinga;
 - 12) sačini plan putovanja i sa planom upozna korisnike usluga;
 - 13) obezbijedi zaštitu životne sredine za vrijeme pružanja usluga, u skladu sa zakonom;
 - 14) ne dozvoli licima mlađim od 18 godina korišćenje usluga raftinga i splavarenja, bez prethodno pribavljene pisane saglasnosti roditelja, odnosno staraoca;
 - 15) odbije pružanje usluge korisniku koji je očigledno pod dejstvom alkohola ili psihoaktivnih supstanci;
 - 16) sačini listu korisnika usluga koje se pružaju čamcem za rafting, odnosno splavom, koju je dužan da preda licu odgovornom za održavanje reda i bezbjednosti iz člana 5 ovog zakona, prije i nakon završetka plovíbe;
 - 17) čuva podatke o izjavama o prihvatanju rizika korisnika usluge kao i finansijsku dokumentaciju najmanje jednu godinu od dana pružene usluge ili od isteka finansijske godine.
- (2) Pružalac usluge može odbiti pružanje usluge licu mlađem od 18 godina, bez obzira na saglasnost roditelja, odnosno staraoca, kao i licu starijem od 18 godina i ukoliko procijeni da bi svojim ponašanjem moglo ugroziti bezbjednost drugih korisnika usluge.

- (3) Pružalac usluge ne smije na čamac za rafting, odnosno splav primiti lice mlađe od sedam godina.
- (4) Pružalac usluge ne smije pružati uslugu licu koje prethodno nije upoznato sa rizicima i koje neposredno prije početka plovidbe nije potpisalo izjavu o prihvatanju rizika (u daljem tekstu: izjava).
- (5) Pružalac usluge ne smije pružati uslugu licu starijem od 65 godina, koje prethodno nije upoznato sa rizicima i koje neposredno prije početka plovidbe nije potpisalo posebnu izjavu o prihvatanju rizika (u daljem tekstu: posebna izjava).
- (6) Sadržaj i obrazac dnevnika usluga, izjave i posebne izjave propisuje organ državne uprave nadležan za poslove turizma.

Član 41

- (1) Pravno lice ili sportski klub koji obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe svojih zaposlenih, odnosno svojih članova dužno je da ovjerenu listu tih lica na čamcu, odnosno splavu, prije početka plovidbe, preda licu odgovornom za održavanje reda i bezbjednosti plovidbe.
- (2) Svako lice na čamcu, odnosno splavu iz stava 1 ovog člana dužno je da tokom rafting ture ima legitimaciju ili drugu javnu ispravu kojom dokazuje svoj identitet.
- (3) Fizičko lice koje obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe dužno je da licu odgovornom za održavanje reda i bezbjednosti plovidbe preda, najkasnije 24 časa prije početka plovidbe, listu lica na čamcu, odnosno splavu.

Član 43

Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga prestaje da važi:

- 1) danom podnošenja odjave djelatnosti nadležnom organu lokalne uprave;
- 2) brisanjem pružaoca usluge iz Centralnog registra privrednih subjekata, odnosno smrću pružaoca usluge;
- 3) istekom roka važenja odobrenja;
- 4) oduzimanjem odobrenja.

Član 44

Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga oduzeće se:

- 1) ukoliko se utvrdi da je rješenje o izdavanju odobrenja zasnovano na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima.
- 2) ukoliko se inspekcijiskim nadzorom utvrdi da pružalac usluge ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom, a utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u ostavljenom roku.

Član 45

O prestanku važenja odobrenja u slučajevima iz člana 43 ovog zakona, nadležni organ lokalne uprave donosi rješenje.

Član 46

- (1) O izdatim odobrenjima i odobrenjima koja prestaju da važe nadležni organ lokalne uprave dužan je da vodi evidenciju (u daljem tekstu: Registar odobrenja).
- (2) Nadležni organ iz stava 1 ovog člana dužan je da podatke o odobrenjima iz Registra odobrenja, kao i o svim promjenama podataka o kojima izdaje rješenje dostavi organu državne uprave nadležnom za poslove turizma, u roku od osam dana od dana izdavanja rješenja.
- (3) Sadržaj, način vođenja i obrazac Registra odobrenja propisuje organ državne uprave nadležan za poslove turizma.

Član 48

- (1) Svjedočanstvo o usklađenosti sa sigurnosnim pravilima plovidbe izdaje se na period do 31. marta naredne godine.
- (2) Sadržaj i obrazac svjedočanstva iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 51

- (1) Novčanom kaznom od 1000 eura do 20000 eura, na zahtjev turističkog inspektora, kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
 - 1) obavlja turističku djelatnost raftinga na rafting rutama koje nisu određene za obavljanje te djelatnosti i suprotno od godišnjeg režima pružanja usluga (član 4 stav 1);
 - 2) u slučaju privremene zabrane, odnosno prekida pružanja usluga raftinga ne istakne crvenu zastavu i na drugi pogodan način (postavljanjem informativne table) označi da je u toku privremena zabrana, odnosno prekid pružanja usluga na toj rafting ruti (član 6 stav 1);
 - 3) pruža oće, odnosno korisnike usluga raftinga blagovremeno ne obavijesti o obustavi zabrane, odnosno ne obustavi prekid pružanja usluga (član 6 stav 2);
 - 4) u čamcu za rafting koji pruža turističke usluge raftinga ne nalazi se odobrenje za obavljanje djelatnosti (član 27 stav 1);
 - 5) na splavu koji pruža turističke usluge raftinga ne nalazi se odobrenje za obavljanje djelatnosti raftinga (član 35 stav 1);
 - 6) ne prijavi promjenu podataka koji mogu uticati na izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti organu lokalne uprave nadležnom za izdavanje odobrenja, pisanim putem, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjene (član 39 stav 4);
 - 7) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne vodi dnevno, uredno i tačno evidenciju o pruženim uslugama (član 40 stav 1 tačka 1);
 - 8) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne izda korisniku usluge fiskalni račun za svaku pruženu uslugu, sa oznakom vrste i cijene pruženih usluga ili izda blok račun ovjeren od strane poreskog organa ako nije obveznik poreza na dodatu vrijednost (član 40 stav 1 tačka 3);
 - 9) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne prijavi početak pružanja usluga organu lokalne uprave nadležnom za poslove privrede prema mjestu obavljanja djelatnosti raftinga, za potrebe vođenja Registra odobrenja, najmanje osam dana prije početka obavljanja djelatnosti (član 40 stav 1 tačka 10);
 - 10) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga, odnosno splavarenja prije započinjanja pružanja pojedinačne usluge, ne upozna korisnike usluga sa vrstama rizika (član 40 stav 1 tačka 11);
 - 11) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne sačini plan putovanja i sa istim upozna korisnike usluga (član 40 stav 1 tačka 12);
 - 12) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne obezbijedi zaštitu životne sredine za vrijeme pružanja usluga, u skladu sa zakonom (član 40 stav 1 tačka 13);
 - 13) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga dozvoli licima mlađim od 18 godina korišćenje usluga raftinga, bez prethodno pribavljene pisane saglasnosti roditelja, odnosno staraoca (član 40 stav 1 tačka 14);
 - 14) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne odbije pružanje usluga korisniku koji je očigledno pod dejstvom alkohola ili psihoaktivnih supstanci (član 40 stav 1 tačka 15);
 - 15) ne sačini listu korisnika usluga koje se pružaju čamcem za rafting, odnosno splavom, koju je dužan da preda licu odgovornom za održavanje reda i bezbjednosti iz člana 5 ovog zakona, prije i nakon završetka plovidbe (član 40 stav 1 tačka 16);
 - 16) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne čuva podatke o izjavama o prihvatanju rizika korisnika usluge kao i finansijsku dokumentaciju najmanje jednu godinu od dana pružene usluge, odnosno do isteka finansijske godine (član 40 stav 1 tačka 17);
 - 17) pruža usluge licima koja prethodno nijesu upoznata sa rizicima i koja neposredno prije početka plovidbe nijesu potpisala izjavu o prihvatanju rizika (član 40 stav 4);
 - 18) pruža usluge licima starijim od 65 godina koja prethodno nijesu upoznata sa rizicima i koja neposredno prije početka plovidbe nijesu potpisala posebnu izjavu o prihvatanju rizika (član 40 stav 5);
 - 19) ne sačini sigurnosni operativni plan u skladu sa sigurnosnim pravilima plovidbe (član 47 stav 1);

- 20) djelatnost pružanja usluga raftinga ne obavlja u skladu sa sigurnosnim operativnim planom koji je odobren od Uprave (član 47 stav 2);
- 21) spisak svojih članova koji su na čamcu, odnosno splavu ne preda licu odgovornom za održanje reda i bezbjednosti plovidbe (član 41 stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 150 eura do 1.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 6.000 eura.
- (4) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 21 kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 150 eura do 1.000 eura.
- (5) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 6, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 21 ovog člana turistički inspektor izreći će odgovornom licu u pravnom licu novčanom kaznu na licu mjesta u iznosu od 150 eura.
- (6) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 21 ovog člana turistički inspektor izreći će fizičkom licu novčanom kaznu na licu mjesta u iznosu od 100 eura.

Član 52

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 eura do 20.000 eura, na zahtjev inspektora bezbjednosti plovidbe, kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
- 1) ne postupa u skladu sa mjerama iz člana 6 ovog zakona;
 - 2) lice koje upravlja čamcem za rafting koji je pretrpio nezgodu, a koje u roku od 48 sati od dana nastanka nezgode, Kapetaniji ne podnese prijavu sa dozvolom za plovidbu čamca (član 12 stav 2);
 - 3) ne prijavi nezgodu čamca u roku od 48 časova po prestanku okolnosti koje su bile razlog za nepodnošenje prijave (član 12 stav 3);
 - 4) o promjeni podataka iz upisnika, u pisanoj formi, ne obavijesti Kapetaniju, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene podataka (član 17 stav 5);
 - 5) ne podnese Kapetaniji zahtjev za brisanje čamca iz upisnika u roku od 15 dana od dana nastupanja okolnosti iz člana 19 stav 2 tač. 1 i 6 ovog člana (član 19 stav 4);
 - 6) plovi čamcem za rafting koji je upisan u upisnik, a nema oznaku čamca (član 26 stav 1);
 - 7) u čamcu za rafting koji pruža turističke usluge raftinga se ne nalazi odobrenje za obavljanje djelatnosti, dozvola za plovidbu čamca ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti lica koja upravlja čamcem ili ovjerena lista lica na čamcu za rafting (član 27 stav 1);
 - 8) čamac za rafting nema na vidnom mjestu trajno istaknutu pločicu sa podacima o maksimalnom kapacitetu, odnosno podatke o nosivosti i dozvoljenom broju lica koja mogu biti ukrcana na čamac (član 27 stav 2);
 - 9) u čamcu za rafting za lične ili rekreativne potrebe, za vrijeme plovidbe, ne nalazi se dozvola za plovidbu čamca za rafting ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti vođe čamca ili ovjerena lista lica na čamcu (član 27 stav 3);
 - 10) strani čamac za rafting, ukoliko je istakao zastavu svoje državne pripadnosti, nije istakao i zastavu Crne Gore (član 28 stav 2);
 - 11) na splavu koji pruža usluge raftinga ne nalazi se odobrenje za obavljanje djelatnosti ili potvrda o sposobnosti splava za plovidbu ili sertifikat o priznatom proizvođaču splava ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti lica koje upravlja splavom ili ovjerena lista lica na splavu (član 35 stav 1);
 - 12) na splavu kojim se obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe, za vrijeme plovidbe, ne nalazi se potvrda o sposobnosti splava za plovidbu ili sertifikat o priznatom proizvođaču ili sertifikat o stručnoj osposobljenosti za vođu splava ili ovjerena lista lica na splavu (član 35 stav 2);
 - 13) na splavu kojim se pružaju usluge raftinga, odnosno kojim se obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe nema na vidnom mjestu istaknut registarski broj splava, u skladu sa članom 30 stav 2 ovog zakona (član 35 stav 3);
 - 14) ne vodi evidenciju o nezgodama, odnosno nesrećama i okolnostima pod kojima su nastale (član 40 stav 1 tačka 2);
 - 15) se ne pridržava godišnjeg režima za pružanje usluga iz člana 7 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 4);
 - 16) se ne pridržava broja lica ukrcanih na čamac za rafting ili splav koji je određen dozvolom za plovidbu čamca za rafting ili potvrdom o sposobnosti splava za plovidbu (član 40 stav 1 tačka 5);
 - 17) ne obezbijedi da se tokom čitave rafting ture u čamcu za rafting nalazi oprema iz člana 13 stav 2 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 6);

- 18) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne obezbijedi da tokom rafting ture svako lice koristi propisanu opremu iz člana 13 stav 3 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 7);
 - 19) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne obezbijedi da se tokom rafting ture na splavu nalazi oprema iz člana 32 stav 1 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 8);
 - 20) prilikom obavljanja djelatnosti raftinga ne obezbijedi da tokom rafting ture svako lice na splavu koristi propisanu opremu iz člana 32 stav 2 ovog zakona (član 40 stav 1 tačka 9);
 - 21) primi na čamac za rafting, odnosno splav lice mlađe od sedam godina (član 40 stav 3);
 - 22) ovjerenu listu svojih zaposlenih, odnosno svojih članova koji su na čamcu, odnosno splavu, prije početka plovidbe, ne preda licu odgovornom za održavanje reda i bezbjednosti plovidbe (član 41 stav 1);
 - 23) dozvoli unošenje alkoholnih pića (član 42 stav 1 tačka 1);
 - 24) dozvoli unošenje predmeta koji mogu ili bi mogli ugroziti bezbjednost i sigurnost lica na čamcu ili splavu (član 42 stav 1 tačka 2).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 150 do 1.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 150 do 6.000 eura.
- (4) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 150 do 1.000 eura.
- (5) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19 i 20 ovog člana inspektor bezbjednosti plovidbe izreći će odgovornom licu u pravnom licu novčanu kaznu na licu mjesta u iznosu od 150 eura.
- (6) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 ovog člana inspektor bezbjednosti plovidbe izreći će fizičkom licu novčanu kaznu na licu mjesta u iznosu od 100 eura.

Član 53

Novčanom kaznom od 150 eura do 1.000 eura, na zahtjev inspektora bezbjednosti plovidbe, kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) tokom rafting ture nema legitimaciju ili drugu javnu ispravu kojom dokazuje identitet (član 41 stav 2);
- 2) spisak lica na čamcu, odnosno splavu ne preda najkasnije 24 časa prije početka plovidbe (član 41 stav 3).

Član 54

Novčanom kaznom od 200 eura do 1.500 eura, na zahtjev turističkog inspektora, kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu lokalne uprave, odnosno privrednom društvu ili pravnom licu, ako:

- 1) na svakoj rafting ruti rješenjem ne odredi najmanje jedno zaposleno lice odgovorno za održavanje reda i bezbjednosti (član 5 stav 1);
- 2) ne organizuje red pružanja usluga (član 5 stav 2 tačka 1);
- 3) privremeno ne zabrani, odnosno ne prekine pružanje usluga usljed vremenskih neprilika i drugih okolnosti (požar, poplava, zagađenost vode i sl.), do njihovog prestanka (član 5 stav 2 tačka 2);
- 4) o preduzetim mjerama ne informiše korisnike usluga (član 5 stav 2 tačka 3);
- 5) ne vodi evidenciju o privremenoj zabrani, odnosno prekidu pružanja usluga (član 5 stav 2 tačka 4);
- 6) ne vodi evidenciju rafting tura i korisnika usluga na svakoj rafting ruti, na osnovu liste korisnika usluga (član 5 stav 2 tačka 5);
- 7) ne ovjerava potpisom listu korisnika usluga ili listu lica na čamcu za rafting, odnosno splavu (član 5 stav 2 tačka 7);
- 8) vrši poslove suprotno ovom zakonu (član 5 stav 2 tačka 8).

Član 55

Novčanom kaznom od 200 eura do 1.500 eura, na zahtjev inspektora bezbjednosti plovidbe, kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu lokalne uprave, privrednom društvu ili pravnom licu, ako na osnovu evidencija koje vodi ne sačinjava i dostavlja izvještaje Kapetaniji, odnosno nadležnoj inspekciji, najkasnije do petog u mjesecu za prethodni mjesec (član 5 stav 2 tačka 6).

Član 57

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana početka primjene ovog zakona.

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Naziv propisa	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	XVII Tržište, ugostiteljstvo i turizam	7. Turizam i ugostiteljstvo
Klasifikacija po pregovaračkim oblastima Evropske Unije	poglavlje	potpoglavlje
	03.20.20 Uslužne djelatnosti	03.20.20.80 Ostale uslužne djelatnosti
Ključni termini – eurovok deskriptori	Rafting-Turizam	

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

Broj: 02-03-6887/1

Podgorica, 09.6.2015. godine

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
- n/r ministra, g-dina Branimira Gvozdenovića -

Poštovani gospodine Gvozdenoviću,

Na osnovu Vašeg akta, broj: 07-98/13 od 03.06.2015. godine, kojim se traži mišljenje na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na osnovu uvida u tekst Predloga zakona i Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izvještaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za sprovođenje Zakona nije potrebno izdvojiti dodatna finansijska sredstva iz budžeta države, već će se kroz navedena unaprjeđenja pružanja usluga raftinga smanjiti obim sive ekonomije.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija daje saglasnost na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu*.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr Radoje Žugić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
NAZIV PROPISA	PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RAFTINGU
<p>1. Definisane probleme</p> <p>Koje probleme treba da riješi predloženi akt? Koji su uzroci problema? Koje su posljedice problema? Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?</p> <p>Rafting trenutno je jedna od najomiljenijih aktivnosti u planinskom dijelu Crne Gore koja generiše značajne prihode kako privatnoj inicijativi tako i Nacionalnom parku Durmitor. Treba napomenuti da svake godine raste broj rafting turista koji posjećuju našu zemlju, što pokazuju i podaci dobijeni od strane turističkih agencija gdje su prošle godine imali povećanje za 10% dok je ukupan broj posjetilaca iznosio 20.338 turista.</p> <p>Rafting postaje jedan od dodatnih motiva putovanja i boravka u Crnoj Gori.</p> <p>Postojeći Zakon o raftingu ("Sl. List Crne Gore", br. 53/11 od 11.11.2011) posjeduje određena rješenja koja u praksi nisu bila dobro sprovedena i koja su naišla na negodovanje privrednih subjekata koji su se bavili djelatnošću pružanja usluga raftinga. Prije svega moramo napomenuti da su glavni razlozi za pristupanje izmjenama i dopunama postojećeg Zakona sledeća:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izdavanje odobrenja za rad čija procedura je bila dosta komplikovana i samim tim broj izdatih odobrenja je bio veoma nizak, te su izmjene u ovom dijelu bile neophodne, - godišnji režim pružanja usluga koji je bio vremenski ograničen na period od 15 aprila do 01 oktobra a s obzirom da su vremenske prilike dozvoljavale obavljanje raftinga i u drugim mjesecima neophodno je bilo pristupiti izmjeni i ovoga člana postojećeg Zakona kako bi stvorili uslove za nesmetano odvijanje raftinga u toku cijele godine u zavisnosti od nivoa vodostaja rijeke. - s obzirom da postojećim Zakonom nisu definisane licence za vođe čamaca izdate od međunarodnih institucija neophodno je bilo da se iste uvrste u Zakon o izmjenama i dopunama zakona o raftingu. <p>Takođe pristupilo se izmjenama i dopunama određenih članova postojećeg Zakona kako bi se djelatnost raftinga regulisala na što bolji i kvalitetniji način.</p>	
<p>2. Ciljevi</p> <p>Koji ciljevi se postizu predloženim propisom? Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.</p> <p>U skladu sa programom rada za 2015. godinu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma formiralo je radnu grupu za izradu Predloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o raftingu, čiji je rok donošenja 11</p>	

kvartal o.g. Radnu grupu su činili predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Uprave pomorske sigurnosti, Lučke kapetanije, Uprave za inspekcijske poslove, Opštine Plužine i Udruženja raftera Crne Gore.

Cilj izmjena i dopuna Zakona o raftingu prije svega jesu, unaprijeđenje usluga raftinga na rijekama u Crnoj Gori kao turističke djelatnosti i smanjenje obima sive ekonomije, pojednostavljenje procedure dobijanja odobrenja o obavljanju djelatnosti pružanja usluga raftinga i promijena godišnjeg režima pružanja usluga raftinga.

Takođe, neophodno je napomenuti da najznačajniji cilj svakako jeste poboljšanje nivoa sigurnosti korisnika usluga raftinga.

3. Opcije

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulativnu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
Obrazložiti preferiranu opciju?

Rješavanje postojećih problema moguće je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama zakona o raftinga.

4. Analiza uticaja

Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predlogom Zakona o izmjenama i dopunama zakona o rafting u oblasti pružanja usluga raftinga kao turističke djelatnosti ima za cilj rješavanje sledećih pitanja:

- Smanjenje sive ekonomije u oblasti pružanja usluga raftinga,
- Unaprijeđenje kvaliteta usluga,
- Veći nivo sigurnosti korisnika usluga raftinga,
- Pojednostavljenje oko dobijanja odobrenja o obavljanju djelatnosti pružanja usluga raftinga.
- Produženje trajanja sezone raftinga.
- Povećanje prihoda lokalne zajednice i Privrednog društva na čijoj teritoriji se obavlja rafting.

Odobrenje o obavljanju djelatnosti pružanja usluga raftinga dobija se na neodređeno vrijeme. Obaveza imaoca odobrenja je da posjeduju važeću dozvolu za plovību čamca, odnosno potvrdu o ispravnosti splava za rafting i polisu osiguranja jer je to uslov kako bi odobrenje bilo važeće. Državni organ koji izdaje odobrenje, po službenoj dužnosti će dobavljati dokaze o upisu u Centralni registar privrednih subjekata, dozvolu za plovību čamca i potvrdu o usklađenosti sa sigurnosnim pravilima.

6. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna budžetska sredstva.
- Implementacijom ovog Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Finansijska sredstva su obezbijeđena budžetom za tekuću godinu.
- Predviđeno je donošenje podzakonskih akata ali neće biti dodatnih finansijskih obaveza.
- Implementacijom ovog Zakona ostvariće se prihod za budžet Crne Gore.
- Nije bilo problema u obračunavanju finansijskih izdataka.
- U narednoj fazi izrade očekujemo mišljenje od strane predstavnika Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija i koji su predložili sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Za pripremu Predloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o raftingu korišćena je ekspertna podrška vazana za sprovođenje direktive o uslugama Evropske Unije, kao i saradnja sa relevantnim institucijama iz Crne Gore.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Za sprovođenje ovog Zakona nadležno je Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva.

Podgorica, 03.06.2015.

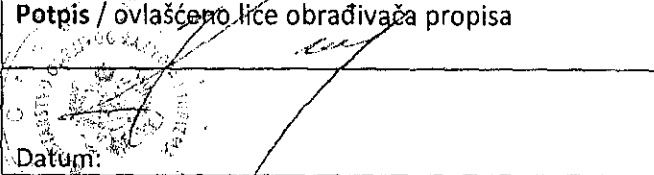
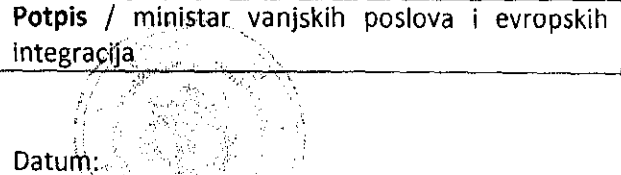

MINISTAR

Branimir Gvozdenović

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM TEKOVINOM
EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MORT/IU/PZ/15/06
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Amandmants to the Law on rafting	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	
- Sektor/odsjek	Direktorat za upravljanje turističkom destinacijom	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Predrag Jelusić, 020/446-203 predrag.jelusic@mrt.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Ljiljana Vuksanović, 020/446-267 ljiljana.vuksanovic@mrt.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Sporazum ne sadrži odredbu koja se odnosi na normativni sadržaj predloga propisa.		
b) Stepenn ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
☐	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza predloga/predloga propisa sa Programom pristupanja Crne Gore u Evropskoj Uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2015-2018	
- Poglavlje, potpoglavlje	/	
- Rok za donošenje propisa	/	
- Napomena	Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu nije predviđeno Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije:		
Ne postoji odredba primarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
Potpuno usklađeno / fully harmonized		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije:		
32006L0123		
Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2006/123/EZ od 12.decembra 2006. o uslugama na unutrašnjem tržištu /Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on		

services in the internal market (OJ L 376, 27.12.2006)	
Djelimično usklađeno / Partly harmonized	
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije:	
Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu je djelimično usklađen s direktivom 32006L0123 iz razloga što ne predviđa pojednostavljenje postupka pružanja usluga na način kako je to propisano ovom direktivom. Naime, zakonom je propisana obaveza pružaoca usluga da dostavljaju dokumente u originalnom obliku ili kao ovjerene kopije, te podatke u vidu JMBG-a iako sve države nemaju ovu vrstu identifikacionog broja, a što, shodno direktivi, predstavlja dodatno opterećenje i usložnjavanje procedure.	
Potpuna usklađenost će se postići prilagođavanjem (tj.pojednostavljenjem) procedura kroz naknadne izmjene i dopune ovog zakona i to na način što će za pružaoca usluga iz drugih država biti priznati zakonito sprovedeni postupci obavljani u tim državama za konkretnu uslužnu djelatnost.	
Rok za donošenje planiranih izmjena i dopuna zakona je III kvartal 2016.	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
/	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Ne postoje izvori međunarodnog prava s kojima je potrebno uskladiti predlog propisa	
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
Navedeni izvor prava EU preveden je na crnogorski jezik.	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu nije preveden na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu učestvovala je ekspertkinja Irena Harmina, u okviru projekta „Transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu i izrada Zakona o uslugama“, realizovanog uz podršku GIZ-a i u saradnji s Ministarstvom ekonomije.	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / ministar vanjskih poslova i evropskih integracija
	
Datum:	Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLADENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
MORT/TU/PZ/15/06		MORT/IU/PZ/15/06		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2006/123/EZ od 12.decembra 2006. o uslugama na unutrašnjem tržištu				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu		Proposal for the Law on Amandmants to the Law on rafting		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/ predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti
Direktiva 2006/123/EZ				
Članovi 1-4	Nema odgovarajuće odredbe		Materija nije predmet regulisanja ovog propisa	
<p align="center">Član 5 Pojednostavljenje postupaka</p> <p>1. Države članice ispituju postupke i formalnosti koje se primjenjuju na pristup uslužnoj djelatnosti i njeno obavljanje. Ako postupci i formalnosti, ispitani na osnovu ovog stava, nisu dovoljno jednostavni, države članice ih pojednostavljaju.</p> <p>2. U skladu sa postupkom iz člana 40 stav 2 Komisija može uvesti usklađene obrasce na nivou Zajednice. Ti obrasci su ekvivalentni potvrdama, atestima ili drugoj dokumentaciji koja se zahtijeva od pružaoca.</p> <p>3. Ako države članice zahtijevaju od pružaoca ili</p>	<p align="center">Član 11 Član 37 mijenja se i glasi:</p> <p>“(1) Rafting kao turističku djelatnost u komercijalne svrhe može da obavlja pružalac usluga, koji ima odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga, koje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove turizma.</p> <p>(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja.</p> <p>(3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži:</p> <p align="center">- naziv i sjedište, odnosno ime i</p>	Neusklađeno	Materija je neusklađena iz razloga što Predlog zakona predviđa obavezu pružaoca usluga da dostavljaju dokumente u originalnom obliku ili kao ovjerene kopije, te podatke u vidu JMBG-a iako sve	2016/III

<p>primaoca da dostave potvrdu, atest ili neki drugi dokument koji dokazuje da je zahtjev ispunjen, one prihvataju svaki dokument iz druge države članice koji služi jednakoj svrsi ili iz kojeg je jasno da je dotični zahtjev ispunjen. Ne smiju zahtijevati da se dokument iz druge države članice dostavi u originalnom obliku ili kao ovjerena kopija ili ovjeren prevod, osim u slučajevima predviđenim drugim instrumentima Zajednice ili ako je takav zahtjev opravdan preovlađujućim razlogom od javnog interesa, koji uključuje javni red i sigurnost. Podstav 1 ne utiče na pravo država članica da zahtijevaju neovjerene prevode dokumenata na jedan od svojih službenih jezika.</p> <p>4. Stav 3 se ne primjenjuje na dokumenta koja su navedeni u članu 7 stav 2 i članu 50 Direktive 2005/36/EZ, članu 45 stavu 3, čl. 46, 49 i 50 Direktive 2004/18/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 31. marta 2004. godine o usklađivanju postupaka za dodjelu ugovora o javnim radovima, javnoj nabavci robe i javnim uslugama, članu 3 stav 2 Direktive 98/5/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. februara 1998. godine o omogućavanju stalnog obavljanja profesije advokata u državi članici koja nije država članica u kojoj je stečena kvalifikacija, Prvoj direktivi Savjeta 68/151/EEZ od 9. marta 1968. godine o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih lica, države članice zahtijevaju od privrednih društava u smislu člana 58 stav 2 Ugovora, kako bi se te zaštitne mjere izjednačile u cijeloj Zajednici, kao i Jedanaestoj direktivi Savjeta 89/666/EEZ od 21. decembra 1989. godine o zahtjevima za objelodanjivanje podataka u vezi sa podružnicama koje u državi članici otvaraju</p>	<p>prezime, jedinstveni matični broj i adresu pružaoca usluga;</p> <ul style="list-style-type: none"> - podatke o vrsti usluga i čamcu za rafting, odnosno splavu. <p>(4) Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za vodju splava, odnosno IRF licencu za najmanje jedno lice; i - ovjerena kopija polise osiguranja od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i polisa osiguranja korisnika usluga. <p>(5) Dokaze o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata, dozvolu za plovidbu čamca i svjedočanstvo o uskladenosti sa sigurnosnim pravilima plovidbe pribavlja organ državne uprave nadležan za poslove turizma po službenoj dužnosti.</p> <p>(6) Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na neodređeno vrijeme.”</p> <p style="text-align: center;">Član 13</p> <p style="text-align: center;">Član 39 mijenja se i glasi:</p> <p>“(1) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga, naročito sadrži:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) naziv i sjedište, odnosno ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu pružaoca usluga; 2) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu vođe čamca za rafting; 3) broj i datum izdavanja odobrenja za 		<p>države nemaju ovu vrstu identifikacionog broja.</p> <p>Potpuna usklađenost će se postići prilagođavanjem (tj. pojednostavljenjem) procedura kroz naknadne izmjene i dopune ovog zakona i to na način što će za pružaoca usluga iz drugih država biti priznati zakonito sprovedeni postupci obavljani u tim državama za konkretnu uslužnu djelatnost.</p>	
--	--	--	---	--

<p>određene vrste društava na koja se primjenjuje pravo druge države .</p>	<p>obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga.</p> <p>(2)Odobrenje za obavljanje djelatnosti raftinga, čamcem za rafting sadrži i podatke o čamcu (oznaka, ime, dužina, dozvoljeni broj lica koji se mogu ukrcati na čamac).</p> <p>(3) Pružalac usluga raftinga čamcem za rafting dužan je da organu državne uprave nadležnom za poslove turizma prijavi svaku promjenu podataka iz odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga koja može uticati na izdavanje odobrenja najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjena.</p> <p>(4) O promjeni podataka iz stava 3 ovoga člana organ državne uprave nadležan za poslove turizma donosi rješenje.”</p> <p>Član 15</p> <p>Član 41 mijenja se i glasi:</p> <p>“Fizičko lice ili sportska organizacija koja obavlja rafting za lične ili rekreativne potrebe dužno je da ovjerenu listu lica na čamcu, odnosno splavu (sa potpisom odgovornog lica i/ili pečatom organizacije), prije početka plovidbe čamcem, odnosno splavom preda licu odgovornom za održavanje reda i sigurnosti plovidbe.”</p>			
<p>Članovi 6 -15</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija nije predmet regulisanja ovog propisa</p>	
<p>Članak 16</p> <p>Sloboda pružanja usluga</p> <p>1. Države članice poštuju pravo pružatelja usluga da djeluju u državi članici u kojoj nemaju poslovno</p>	<p>Član 6</p> <p>Član 7 mijenja se i glasi:</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost</p>	<p>2016/III</p>

<p>sjedište.</p> <p>Država članica u kojoj se pruža usluga osigurava slobodni pristup i slobodno izvođenje uslužne djelatnosti na svom državnom području.</p> <p>Države članice ne smiju uslovljavati pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na svom državnom području ispunjavanjem nekog zahtjeva koji ne poštuje sljedeća načela:</p> <p>(a) nediskriminacije: zahtjev ne smije biti direktno ili indirektno diskriminirajući s obzirom na državljanstvo niti, u slučaju pravnih lica, državu članicu poslovnog sjedišta;</p> <p>(b) nužnosti: zahtjevi moraju biti opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite životne sredine;</p> <p>(c) proporcionalnosti: zahtjev mora biti prikladan za ispunjenje postavljenog cilja i ne smije prekoračiti ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja.</p> <p>2. Države članice ne smiju ograničiti slobodu pružanja usluga, ako pružatelj ima poslovno sjedište u drugoj državi članici, namećući neki od sljedećih zahtjeva:</p> <p>(a) obvezu da pružatelj ima poslovno sjedište na njihovom državnom području;</p> <p>(b) obvezu da pružatelj dobije ovlaštenje od njihovih nadležnih tijela, uključujući unos u registar ili registraciju kod profesionalnog tijela ili udruženja na njihovom državnom području, osim u slučajevima predviđenim u ovoj Direktivi ili drugim aktima prava Zajednice;</p> <p>(c) zabranu da pružatelj uspostavi neki oblik ili vrstu infrastrukture na njihovom državnom području,</p>	<p>“Režim pružanja usluga Član 7 Usluge raftinga mogu se pružati tokom čitave godine u skladu sa ovim zakonom.”</p> <p>Član 14 U članu 40 stav 1 tač. 4 i 10 brišu se. U tački 16 riječ „bezbjednost” u različitom padežu zamjenjuje se riječju „sigurnost” u odgovarajućem padežu.</p>		<p>će se postići prilagođavanjem (tj. pojednostavljenjem) procedura kroz naknadne izmjene i dopune ovog zakona i to na način što će za pružaoce usluga iz drugih država biti priznati zakonito sprovedeni postupci obavljani u tim državama za konkretnu uslužnu djelatnost.</p>	
--	---	--	--	--

<p>uključujući predstavništvo ili kancelariju potrebnu za dostavljanje navedenih usluga;</p> <p>(d) primjenu specifičnih ugovornih sporazuma između pružatelja i primatelja, kojima se samozaposlenim osobama sprečava ili ograničava pružanje usluga;</p> <p>(e) obvezu pružatelja da posjeduje posebni identifikacijski dokument, izdat od njihovih nadležnih tijela, koji je potreban za izvođenje uslužne djelatnosti;</p> <p>(f) zahtjeve koji utiču na upotrebu opreme i materijala koji čine sastavni dio dostavljene usluge, osim opreme i materijala potrebnih za osiguranje zdravstvenih i sigurnosnih standarda na radnome mjestu;</p> <p>(g) ograničenja slobode pružanja usluga iz člana 19.</p> <p>3. Državi članici u koju se pružatelj preseli nije zabranjeno uvođenje zahtjeva u pogledu pružanja uslužne djelatnosti, ako su ti zahtjevi opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite životne sredine te usklađeni sa stavom 1. Toj se državi članici takođe ne zabranjuje da u skladu s pravom Zajednice primijeni svoje propise o uslovima zapošljavanja uključujući one predviđene u kolektivnim sporazumima.</p>				
<p>Stav 4</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>Članovi 17-35</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija nije predmet regulisanja ovog propisa</p>	

Članovi 36-46	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		
---------------	---------------------------	-------------	--	--